

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. XLIX. TIT. I. De Appellationibus.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9050

gio jus excludendi reum ex statuto quæsitum est, quod Princeps revocare non potest, *arg. d. L. 13. §. 1.* Hoc vero casu, si reus negat delictum & processus intentatur, reus non est infamis ante sententiam, nec jus quæsitum est collegio. Si ergo Princeps abolendo crimen impedit sententiam, hoc ipso impedit quoque infamiam notam, proinde reus omnia jura retinebit, ac si nunquam crimen commisisset. Atque ita in contradictorio res decisa est in causa W. contra dicitur Schmiede-Gilde, sed & rescripto rem ita Augustissimus Rex decidit in causa P. contra C. SS, B. & M.

LIB. XLVIII. TIT. XXIV.

DE CADAVERIBUS PUNITORUM.

Qv. *An anatomia sit licita?*

AFFIRMATUR: idque propter utilitatem publicam, ut de causis morborum eo facilius constare possit.

OBJ. quod jus sepulturæ sit juris Naturalis. nec auferri possit.

RESP. Immo propter utilitatem publicam, v. g. in pœnam criminis, sepultura alicui auferri potest.

Equidem in Belgio & alibi pauperum cadavera secari solent, sed cum id eorum, cum in vivis essent, consensu fiat, utilitas publica accedat, factaque dissectione sepeliantur, nihil injuriæ hic occurrit.

LIB. XLIX. TIT. I.

DE APPELLATIONIBUS.

Qv. I. *An unius appellatio proffit omnibus consortibus?*

Laut. pag. 730 verb. ita, ut unius &c. **E**quidem regulariter appellatio unius aliis non prodest, tum ex regula generali, quod res inter alios acta, aliis nec noceat, nec proffit, *L. 2. C. Quib. res jud.* tum ex speciali textu in *L. 3. §. 3. h.* ubi appellatio tantum illis condemnatis prodest, quorum nomina in libello sunt comprehensa.

Exc. (1) Si consortes sint: tunc enim, uno appellante, intra decendum, reliqui omnes, etsi non appellarint, immo etsi alter tantum pro se appellaret, tamen adherere, & causam æque ac alter tractare possunt; quia in hujus beneficii terminis, prout eos auctor recte ponit,

nit, una omnium defensionis causa, & unius quæstionis communis sententia & decisio est, quæ per appellationem unius suspensa, cuique, qui non renunciat juri suo, competit, lite quippe nondum finita. Atque huc pertinent omnes illi textus in *L. 1. C. Si un. ex plur.* ibi: *emolumentum victoriæ &c. ad te quoque, qui nec provocasti, pertinet. L. 2. C. eod. ibi: ei quoque prodest, qui non appellaverit. L. 10. §. 4. ff. h. ibi: alterius victoriæ ei proficere, qui non provocavit. L. 1. C. de Divers. rescr. ibi: quamvis rescriptum ad unius personam directum sit, utrisque tamen prospectum est.*

Exc. (2) Parti adversæ quoque prodest, ex *L. f. C. h. & L. 4. de Temp. app. argum. L. f. C. de Fruct. & lit. exp.* Nam, introducta ab uno appellatione, commune sit beneficium utriusque partis, adeo, ut appellatus quoque de novo causam agere, & si quid præterea adhuc sibi deberi putet, id quoque persequi eadem instantia possit, nec sit iudicatum contra ipsum, quia appellans non potest appellato negare beneficium, quo ipse utitur, uti in genere dicitur in *L. f. C. de Fruct.* Atque hinc sæpius observavi, appellato plus adjudicatum fuisse in secunda sententia, quam in prima continebatur, etsi ipse non appellaverit. Igitur appellanti prodest appellatio, ab eo interposita, ne sententia contra ipsum in rem iudicatum abeat; *Conf. Müller. resol. March. 41. n. 2. n. 4. n. 13. & seq.*

OBJ. *L. 3. §. 2. h.* ubi appellatio tantum illis condemnatis prodest, quorum nomina in libello sunt comprehensa.

RESPONDET *Laut. p. 720.* loqui de condemnatione, at idem est in absolutione, per *L. 2. Quib. appell.* Ratio quoque differentiæ vera non est, quod prior sit victoriæ communicatio, quam condemnationis; nam ubi lucrum & commodum est commune, ibi quoque damnum communicari debet. Rectius ergo dicimus, agi ibi de regula: nimirum solos condemnatos appellare, eosque solos ex hac appellatione obligari, si reliqui consortes nolint, at, si velint adhærere aliorum appellationi, possunt. Mores hac in re variant: In Marchia adhæsiō consortis non sufficit, nisi intra fatale deducenda gravamina sua deduxerit. *Müller, res. March. 41. n. 7. & 8.*

Qv. II. *An interveniens sequatur formam processus principalis.*

RESP. Interveniens duplici modo causam agere potest, vel jure *Laut. pag. proprio, & tanquam principalis, vel accessorie; Braun, Proc. Civ. 723. verb. C. 13. qui tamen.*

U u u 2

C. 13. n. 2. Carpz. Proc. tit. 4. d. 2. n. 1. Et seq. ILLUD fit, si pro suo separato interesse agit ad excludendum utrumque, & actorem, & reum: HOC vero contingit, si defendendi vel actoris, vel rei causa accedit, forte, quod, in casum succumbentiae periculum, & v. g. evictionem metuat: tum enim non proprio jure agit, sed processui instituto adhaeret. *Herold. ad Proc. c. 13. n. 13. Brunn. d. l.*

Hinc jam sequitur (1) priori casu intervenientem non teneri sequi processum institutum, nec adhaerere ejus formae, uti jam est, sed novus & separatus erit processus de causa, quae hactenus in judicium deducta non fuit, *Brunn. c. 13. n. 15. Mart. tit. 15. Rubr. n. 81. Et 84.* Ita in Curia Halberstadiensi decretum in causa *Henzen*, contra *Solly* d. 3. Nov. 1706. & d. 20. Dec. 1706. Quin nec, si velit, potest, uti decretum ibidem in causa *N.* contra *Wartfeld*, d. 14. Nov. 1709. *Hoc casu* interveniens in eodem statu assumit processum, alteri partium saltem assistit, & sic ad eandem causam accedit, *Brunn. d. l. n. 15.*

(2) Priori casu non opus est, fatalia observare processus principalis, sed quia separatus est processus, hujus fatalia observasse sufficit, *Herold. d. l.* Indeque, sententia lata, interveniens separatim appellationem interponere, eique sua gravamina inferere debet, nec sufficit, inhærere appellationi, a principali forte interpositae, *Carpz. d. tit. 4. art. 2. n. 33. Et seq. Brunn. d. l. n. 11.* At omnia secus, si tantum accedit processui, ab altero instituto, *Herold. d. l. Carpz. d. l. n. 27. Brunn. d. l. n. 12.*

(3) Priori casu, etsi, in instantia leutationis vel appellationis interventio fiat, ea tamen pro prima instantia habetur, *Mart. d. n. 84.* Unde termini, qui in secunda instantia juxta *Ordinationem Cancellariae Halberstadiensis* sunt praediciales, jam non sunt tales, vid. Decretum de an. 1706. d. 11. Nov. in causa *Münchhoff*, contra *Hilsebusch* und *Cammer-Math Lütgens*, & Decretum d. 3. Nov. 1706. in causa *Dolgin*, contra *Henzen*: sed & porro interventio juxta eandem *Ord. Canc. triplicem* (utpote cum in prima instantia versetur) conceduntur. Atque ita decretum (1) in causa *Münchhoff*, contra *Hilsebusch*, d. 11. Nov. 1706. (2) In causa *Henzen*, contra *Dolgin*, per Decr. den 3. Nov. 1706. At secus *posteriori casu*, ubi nec propriam facit instantiam interventio, nec proinde ultra duplices proceditur, optime *Herold. dict. Obs. c. 13. n. 31. Et seq.*

Atque hinc porro & (4) sequitur, *illo casu* intervenientem exceptiones dilatorias opponere, probationem suscipere, testes producere &c, posse, etsi in causa principali jam conclusum, probatio per-

ta,

cia, & sententiã publicata sit: quia nova instantiã est, secus in *posteriori* casu, *Brunn. d. l. n. 15. Umm. Disp. XI. n. 11. seq. Covar. Var. Ref. qu. 14. Berl. Concl. 25. n. 58. & seq.*

(5) *Priori* casu formula sententiã ita concipitur, ut interveniens collocetur tertio loco, v. g. In Sachen N. Klägern an einem, wider und gegen N. Beklagten am andern, wie auch N. Intervenienten, am dritten Theil *ic. posteriori* autem casu, sub nomine actoris vel rei venit, v. g. In Sachen N. Klägern an einem, entgegen und wider N. Beklagten und N. Intervenientem am andern Theil *ic. Carpz. Proc. tit. 4. art. 2. n. 5. Mart. Proc. tit. 4. art. 2. n. 5. & tit. 15. rubr. in fin.*

Denique & (6) post tres conformes sententias, in causa principali prolatas, non appellat interveniens, qui causã illi accessit, secus si proprio jure processum instituerit, *Brunn. d. c. 13. n. 13. Mev. P. 7. dec. 396. n. 14.*

Si tertius ad excludendum & actorem, & reum, adeoque pro suo jure proprio defendendo intervenit, sæpius disputatum memini, an differri & suspendi causa principalis debeat, an vero, interventione non attempta, in causa procedi debeat? Recte Dd. distinguunt, an jus intervenientis sit clarum & liquidum, illudque in continenti summarie doceat, tunc enim Judicem in causa procedere non posse, antequam in puncto interventionis judicatum sit, omnes uno ore statuunt, adeo ut executionem quoque suspendat, *Brunn. Proc. tit. 13. n. 10. seq. & c. fin. n. 18. Mev. P. 8. dec. 416. P. 8. dec. 211. & 334. P. 7. dec. 371. & ad Jus Lubec. L. 5. tit. 3. a. 4. n. 14. & seq. Carpz. in Jurispr. For. P. 1. c. 3. def. fin. Mart. Proc. tit. 15. ad §. 1. n. 13. Maxime si interventionis quæstio sit præjudicialis, Mev. d. dec. 416. Mart. d. l. Zang. de Exc. P. 2. c. 9. n. 1. Berl. P. 1. concl. 27. n. 7.*

At si dubia & illiquida sit interventio, justam alterius petitionem non differt, sed processus principalis continuatur, & causa conclusa, sententiã pronunciat, etsi in interventione causa conclusa non sit: ita decretum in causa *Dolgin*, contra *Sollh*, (1) d. 21. Apr. 1706. (2) d. 21. Jul. 1706. (3) d. 3. Nov. 1706. (4) d. 9. Dec. 1706. (5) d. 21. Dec. eod. *Mart. Proc. tit. 15. §. 1. n. 15. Brunn. Proc. c. 13. n. 5. & 14. adeo, ut, sententiã lata, interventio nec executionem suspendat, Mev. P. 8. dec. 416. Gail. L. 1. O. 70. n. 21. Brunn. Pr. Civ. c. 13. n. 5. & 14. Mart. d. l. n. 15. liquidum enim per illiquidum retardari non debet, Mart. d. l. n. 17. Mev. P. 5. dec. 333. ubi egregie recenset causas, quæ non impediunt executionem: modo caveat victor pignoribus vel fidejussoribus de re intervenienti in casu succumbentiã*

restituenda, *Mart. d. l. §. 1. n. 16. Mev. P. 5. dec. 334. Et p. 7. dec. 396. Brunn. ad L. 75. ff. de R. V. Carpz. Proc. tit. 4. a. 2. n. 38. Cothm. Vol. 4. Conf. 4. n. 173. Umnius Disp. II. n. 13. in fin.* Atque ita iudicatum in contradictorio in causa *Heinken*, contra die *Gebrüder Solly* d. 14. Apr. 1707.

Cessat tamen illa cautio, si *Judex* eam superfluum iudicet, *Mev. P. 5. dec. 396. n. 7.* uti si absque illa securus sit, *Mev. ibid.* forte reservatione juris in illam rem, in quam executio fit, *Mev. P. 5. dec. 211. Mart. d. l. §. 1. n. 17.*

Atque his principiis positis, facile refellitur illa distinctio *Mevii P. 5. dec. 211. Et P. 7. dec. 396.* an executio in re ipsa, quæ in lite fuit, fieri debeat, an vero in alia re? ita ut illo casu interventio executionem suspendat, non hoc: nam neque differentie rationem, neque æquitatem hic subesse video, si enim in illa jus intervenientis illiquidum sit, non video, cur executio suspendi debeat, & si hoc casu jus intervenientis liquidum est, non video, cur illa non differri debeat. Sane indistincte executionem suspendi, si jus intervenientis liquidum sit, antea probavi. *Vid. Mart. Proc. tit. 15. §. 1.*

Qv. III. *An quidam Electores privilegium de non appellando per non usum amiserint?*

Laut. pag. 728. verb. qui tamen. **N**EGATUR: nam cum omnibus Electoribus id privilegium per Auream Bullam concessum sit, illique in Capitulationibus Imperii omnia jura perpetuo reservaverint, eaque per Instrumentum Patris confirmata sunt, nudus non usus iis non nocet: nec prescriptio hoc casu locum habere potest; quia Imperator non possidet aliquid alieni: sane partes prorogare suam jurisdictionem possunt, salvo privilegio Principis. *Vid. Dn. Par. Jur. publ. c. 14. §. 13.*

Qv. IV. *An privilegium de non appellando, Electoribus concessum, etiam pertineat ad querelam nullitatis?*

Laut. pag. 728. verb. hoc tamen. **A**FFIRMATUR. Atque hinc, cum in causa *Nöbel*, contra *des Marck. grafen Albrecht Königl. Hoheit*, ille de nullitate quereretur in Au-lico Judicio, allegante altero privilegium de non appellando, in contradictorio decretum fuit, daß der Impetrant von *Nöbel* mit seinem Gesuch an den König in Preussen als Churfürsten zu Brandenburg zu verweisen sey, d. 13. Aug. 1717.

Qv. V.

Qv. V. *An in causis criminalibus appellare liceat?*

AFFIRMATUR, (1) *L. 30. C. h. ibi: in capitali supplicio appellatio- Laur. pag. nem esse concessam. L. 29. C. eod. ibi: quibus in causa criminali provo- 722. verb. sationis copiam non negamus. L. 6. ff. eod. ibi: ei, qui ad supplicium du- licet lata. situr, provocare permittitur.* (2) Quia major debet esse favor defensionis in criminalibus, quam in civilibus, uti illa ratio additur in *d. L. 29.*

OBJ. *L. 244. de V. S. ibi: de pœna provocatio non est, simulatque enim victus quis est ejus maleficii, cujus pœna est statuta, statim ea debetur.*

RESP. Loquitur de delicto, de quo constat, commissum esse, tum si a pœna, Læge statuta, appellet, non recipitur appellatio, quia iusta appellandi causa in re notoria non est: nec queri de injustitia pœnæ. Læge publica statuta, potest. Secus ergo, si de delicto nondum constet.

Hodie omnino appellationes procedunt, vel quod magis est, ulterior defensio permittitur: at provocari ad judicia Imperii non potest, *O. C. P. 2. tit. 28. §. 5.* quia processus ibi fere sunt immortales, indeque præmorentur rei ante finem litis, nisi de nullitate in processu quæstio sit, *d. §. 5. Dn. Par. Jur. publ. c. 32. §. 13.*

Qv. VI. *An in causis cameralibus & fiscalibus appellatio quoque admittenda, si justa sit appellationis causa?*

Fquidem non facile his in causis admittendam esse appellationem, qui- *Laur. pag. libet facile concedet, cum & ipsa negotii natura omnem moram hic 723. verb. esse periculosam, innuat. Quoties ergo fiscalis calculi satisfactio po- (2) incan- stulatur, aut tributariæ functionis solenne munus exposcitur, aut publi- sis. quæ morantur ei, vel etiam privati (dummodo evidentis aut convicti) redhibitio de- &c. bitu flagitatur, abstinendum esse ab appellatione, sancivit Imper. in *L. 4. C. Quor. appell. non recip. idem traditur in L. 8. C. eod. ibi: ut ei, quem constiterit esse publicum debitorem, appellationis beneficium denegetur.**

Aliud autem esse, si debitor convictus non est, ex ipsis allegatis rextibus apparet, *d. L. 4. ibi: dummodo evidentis atque convicti, & d. L. 8. ibi: quamobrem appellatione eorum rejecta, qui aperte manifeste- que convicti sunt, & ibi: ut ei, quem constiterit esse publicum debitorem. Sane iniquissimum esset, si subditi unius instantiæ alea jus suum totamque fortunam periclitari tenerentur. Si proinde gravamen appel-*

appellationis iustum & probabile adfit, non video, qui appellationis beneficium debitori denegari queat. Atque hoc ita expresse ita deciditur in *Cap. Joseph. §. 3.* ibi: auf den Fall auch Jemand von denen Land-Ständen oder Unterthanen wider dieses oder andere obberührte Sachen (loquebatur autem von denen wegen Landes-Fürstl. Hoheit, Steuern, Zehenden und andern gemeinen Bürden und Schuldigkeiten geführten Beschwerten) bey Uns oder Unserm Reichs-Hof-Rath oder ersibenannten Cammer-Gericht etwas anzubringen oder zu suchen sich gelüsten lassen würden, wollen wir daran sehn, und darauf halten, daß ein solcher nicht leichtlich gehöret, sondern a limine iudicii ab, und zu schuldiger Partion an seinen Landes-Fürsten und Herrn gewiesen werde. Adeoque promittit Imperator, se non facile admissurum hujusmodi gravamina, quod & Juri Civili conveniens est; si tamen causa cognita appareat, momenti aliquid ea habere, liberum est Imperii iudicii appellationem recipere.

Qv. VII. *An post tres conformes sententias appellatio, leuteratio, restitutio in integrum, revisio, vel querela nullitatis locum habeat?*

Laut. pag. 723. verb. (3) sententia bis confirma. te &c. **R**ESP. In una eademque causa tertio provocare non licere, patet ex *L. un. C. ne lic. in un. ead. caus. tert. prov.* Unde Dd. concludunt, post tres conformes sententias appellationem prohiberi. *Conf. Nov. 82. c. 5. L. 122. §. 5. d. V. O. C. 65. junct. C. 39. X. Ne lic. in una eademque causa &c.* Quæ conclusio uti æquissima, ita & rationi Juris, intentionique Imperatoris quam maxime convenit: ideo enim tribus conformibus sententiis tanta tribuitur autoritas, quia Jura non præsumunt, aliquem toties gravari in eadem causa. Accedit utilitas publica, cujus interesse videtur, ne lites fierent immortales, *L. 13. pr. C. de Jud.* Denique malitiæ præsumtio ex obstinata illa provocandi pertinacia oritur, malitiis autem hominum indulgendum non est, *L. 38. ff. de R. V. Dn. Wildv. Disp. de Trib. sent. conf.* Atque ita quotidie tertiam provocationem rejici solere, observavi in Curia Halberstadiensis, in causa Beyers Erben, contra Annen Beyers, in puncto der Döhl und Walsch Mühle, in Sentent. d. 23. April 1705, & in Sententia d. 10. Dec. 1705. in causa Osthoff contra Delium d. 9. Jul. 1709. in rat. decid. in causa Aißlebsche Erben contra Ebert, in causa Filci contra das Amt Wunningen, d. 21. Jul. 1707. in rat. decid. in Decreto d. 23. Maji, 1688, in causa Jungfer, contra Hanstein. Equi-

Equidem suat, qui putant, *d. L. un.* non de tribus conformibus sententiis loqui, sed de tertia provocatione; indeque concludunt, bis provocare licere, etsi in unaquaque instantia plures sint sententiæ, tertiam autem demum provocationem prohiberi, *Mev. P. 1. dec. 63. n. 2.*

Equidem negare non possum, textum de trina provocatione loqui, adeoque de tribus sententiis a diversis Judicibus latis. Hoc autem exinde est, quia apud Romanos instantia & officium Judicis una sententia finiebatur, neque ibi leuterationes vel Oberleuterationes cognite erant; statim ergo ac prolata esset sententia, provocabatur ad alium Judicem; & ab hoc ad Superiorem, *L. 38. ff. de Min. L. 122. §. 5. de V. O.* Ex quibus evidentissime apparet, *tertio provocare non licere*, ex ratione Juris Romani nihil aliud esse, quam victum post tres conformes sententias provocare non posse.

Cum vero moribus Germaniæ ab eodem Judice plures sententiæ ferri possint, interposito scilicet a parte gravata remedio leuterationis & Oberleuterationis, sane eadem ratio prohibendi erit, si idem Judex tribus sententiis aliquem condemnaverit: omnes enim illæ rationes antea allegatæ hic obtinent. Quin summa iniquitas foret, si victus a tribus coram Judice inferiore prolati sententiis provocationem interponere, & victor in appellationis instantia denuo tres sententias, & reiterata provocatione ad Supremum Judicium septimam, quin, revisione impetrata, octavam expectare deberet. Hoc enim modo vere lites fierent immortales. Sane cum victus potuerit statim a prima sententia ad secundum Judicem, & ab hoc ad tertium provocare, renunciassè huic juri videtur, dum ab eodem Judice tres sententias proferri patitur. Neque suspectæ erunt illæ sententiæ, quia vel potuisset, uti jam dictum est, provocare ad Superiorem, vel actorum transmissionem impetrare, quod si negligat, sibi imputare debet.

Vera ergo manet regula, post tres conformes sententias nullam provocationem licitam esse, adeoque nec leuterationem, nec oberleuterationem: ita observatum fuit in curia Halberstadiensi, in causâ *Bevers Erben*, contra *Annen Bevers*, d. 10. Dec. 1705. nec revisionem, nec supplicationem, *Wildvog. d. l. c. 2. §. 12.* nec restitutionem in integrum, *Wildvog. de Trib. conf. sent. c. 3. §. 14. Scaccia de appell. qu. 19. rem. 2. n. 95. seq. Brunn. ad d. L. un. DISSENTIT Lancelot. de Attent. p. 2. c. 18. n. 87. seq. nec querelam nullitatis, clem. 1. de Sent. Et re*
Cocc. J. C. P. II, X x x x jud.

jud. Wildv. d. l. c. 2. §. 12. Quin nec Princeps rescritto tertiam provocationem concedere potest, *Scacc. d. l. qu. 17. Lim. r. p. 2. Wildv. d. §. 12.* Licet ad hujusmodi remedia, re desperata calumniosi Advocati confugere, eoque executionis suspensionem sollicitare soleant. At nec executionem trium sententiarum per tertiam provocationem impediri communiter statuunt, *Wildv. d. c. 2. §. 12.* Unde nec remedio attentatorum locus est, *Lancellot. de attent. p. 2. c. 12. h. m. 48. n. 1.*

Ab illa autem regula excipitur (1) casus, si justitia restitutionis, vel nullitas evidens sit, & in continenti probari possit, *Brunn. ad d. L. un. & Proc. 28. n. 3. & iii. Zang. P. 3. c. 26. n. 28. Wildv. d. §. 12.* (2) Si novum gravamen post trinam sententiam oriatur; tunc enim quoad hunc passum appellatio admittitur, *Brunn. & Goth. ad d. L. un.* at illa pars, in qua sententiæ conformes sunt, executioni mandatur, *Wild. d. l. c. 2. §. 10.* (3) Si consensu partium id fiat, *Goth. ad d. L. un.* (4) Judicia quoque Imperii sibi id arrogant, ut non attentis tribus sententiis provocationes admittant, *Mev. P. 1. dec. 18. & 63. Wildv. d. Disp. c. 3. §. 10. Struv. Ex. 50. th. 4. Brunn. ad d. L. un.* ubi & rationem addit, ne alias Status Imperii in suis ditionibus plures instantias constituendo jurisdictionem Supremi Tribunalis eludere possint: atque ita in Curia Halberstadiensis observatum fuit in causa Geist, contra Gröningen, in puncto des Schaaf-Hütens; item in causa Lamprecht, contra Horning, Anno 1707. At si dicam, quod res est, omnino puto, Status imperii prohibere subditos, ne post tres conformes sententias ad Judicia Imperii provocent, posse; indeque proptio jure Dicasteria, non obstante tali provocatione, executionem peragere valere: fundata enim est intentio Statuum in *d. L. un.* ut scilicet, post tres conformes sententias non admittatur appellatio. Nec ratio Brunnemanni aliquid momenti huc affert: falsum enim est, eludi supremi Tribunalis jurisdictionem. Nam liberum omnino est subditis, si velint appellare ad Judicia Imperii, ita enim v. g. subdito Halberstadiensis, a Judice inferiori prima sententia gravato, liberum est, provocare ad Regimen, si hic quoque gravetur, liberum ei est, provocare a secunda sententia ad Judicia Imperii; Si vero vel in prima vel in secunda instantia leutationem interponat, adeoque ab inferioribus Judiciis tres sententias ferri patiat, hoc ipso tacite jam appellationi renunciasse videtur, & quidem ex necessaria illa consequentia, quod, tribus sententiis exstantibus, si illæ conformes

sint,

sint, provocatio ulterius non admittatur. Non ergo admittitur facultas appellandi subditis, sed illi electionem habent, an velint coram inferiori Iudice leutationis remedio uti, an ad Cameram Imperii appellare. Illo electo ex suo consensu appellationi renunciassent videntur; idque convenit egregie Ordinationi Cancellariae Halberstadiensis, P. 2. c. 20. ubi is, qui Oberleutationis beneficio utitur, appellare nequit.

At in eo jam hæret omnis quæstio: Quandonam videantur tres sententiæ conformes? Hoc tunc fieri dicimus, quando super eadem causa, eadem re, & inter easdem personas proferuntur, *Brunn. ad d. l. un. Mev. P. 1. dec. 18.* Si dubium Iudici videatur, an sint conformes, benigniorem interpretationem sequi tutius est, *L. 192. §. f. ff. d. R. 3.* Indeque appellationi tanquam rei favorabiliori, deferre potest. *Surd. Conf. 163. n. 5. Vol. 2. Dn. Wildv. in Disp. de Trib. sent. conf. c. 2. §. 9.*

Pro conformibus ergo haberi non possunt (1) si appellatio, a duabus sententiis interposita, deserta declaratur, *Brunn. ad d. l. un. Mev. P. 1. dec. 18. n. 5.* sibi ipsi contrarius *P. 7. d. 309. n. 7.* Atque ita præjudicium exstat in Curia Halberstadiensi in causa Geiff, contra Grisingen, d. 15. Mart. 1694. (2) Si appellatio denegata est, *Brunn. d. l. utroque enim casu alia quæstio est decisa.* Si tamen provocans acquieverit, sit iudicatum, & sic ex eo capite appellatio ei denegatur. (3) Si tertia sententia est ipso jure nulla, *Mev. P. 6. dec. 114. Et P. 7. dec. 308.* ita iudicatum in eadem causa. (4) Si sententia ab universitate, contra quam protestatio interposita est, pronunciata sit; nam hæc sententia, utpote a Iudice suspecto lata, ab actis removeri, & acta ad non suspectos transmitti debent. (5) Si duæ sententiæ pro actore militent, tertia pro reo, quarta iterum pro actore, non tamen erunt tres conformes, *Lynk. dec. 242.* atque ita in Curia Halberstadiensi iudicatum in causa Hübners Erben, contra Heinsgen, d. 26. Jan. 1699. ratio hæc allegabatur: weil durch die dritte Sentenz seine Befugniß reparirt, und also die dritte Sentenz ein novum Gravamen nach sich ziehet, und ist solch Gravamen, wannes auch schon eben das vorige ratione objecti gewesen, dennoch ob seriem sententiarum, indem das dem Reo beyfällige Urtheil darzwischen gekommen, und also nicht tres conformes auf einander gefolget, pro novo zu achten. (6) Si post secundam sententiam novum producat documentum, cujus in pronunciando ratio haberi debet: si enim id negligatur a Iudice, novum oritur gra-

XX XX 2

vamen.

vamen, a quo tertio appellare gravatus potest, *Lynck. Cent. 3. dec. 242.* (7) Si prior sententia contra mortuum publicata, indeque nulla dicitur: at duabus sequentibus sententiis deciditur, quod ea nullitate, quippe in formalibus existente, non attenda, illa sententia confirmanda sit, tunc tertia provocatio admittitur; quia super eo, an prima sententia nulla sit, indeque ab actis rejicienda, duæ saltem sententiæ existunt. Atque ita decretum in casu *Echlütters*, contra *Eizens Wittve*, d. 15. Maji 1709.

Atque hinc in posteriori casu tutius agent Advocati, si, ubi talis nullitas allegatur, reassumptionem, urgeant, & denuo publicationem ejusdem sententiæ impetrent; uti in Curia Halberstadiensis factum in causa *Krugs*, contra *Friderichs*, d. 2. Oct. 1709. Item in causa *Hartmann*, contra *Noe Seligmann*, d. 21. Jul. an. 1707. tunc enim res erunt conformes sententiæ, nec ulterior provocatio admittitur.

Qv. VIII. *An decreta sine prævia causæ cognitione prolecta habeant vim sententiæ?*

RESP. Regulariter id negatur (1) quia sententiæ non nisi causa cognita & audita utraque parte feruntur, *L. 3. C. Comm. L. 5. Eod.* decreta autem plerumque esse solent fugitiva & ad instantiam unius partis, impetrata. *Mev. p. 8. dec. 146.* (2) per text. expr. in *L. 1. L. 2. L. 4. L. 5. L. 6. Eod.* ubi epistolæ, mandata, comminationes, programmata &c. vim rei judicatæ nequaquam obtinent: Atque hinc (3) omnia, quæ causæ cognitionem desiderant, quæ scilicet præjudicium tertio afferunt, ne quidem per decretum expediri posse traditur in *L. 9. §. 1. off. procons. ibique Brunn. Et Idem ad L. 4. C. de dilat. n. 5. L. 39. ff. de Adopt. L. 4. C. Dilat. Mev. p. 1. dec. 153. L. 29. §. 2. Min. L. 47. pr. re jud. Mev. p. 3. dec. 349. 3.* unde (4) nec decreta Principis vim juris habent nisi causa cognita: *arg. L. 1. pr. ibi, cognoscens decrevit Et. ff. Const. princ.* Cujus effectus (5) hic est, ut non opus sit remedio suspensivo, sed gravamen quocunque tempore corrigi possit, *L. 14. ff. re jud.* atque ita (6) judicatum in causa *der Meindorffischen Kinder*, contra *die Warenholzhische Erben*, d. 7. Jan. 1703. & d. 9. Jul. 1705. ita porro in contradictorio in causa *Fleischhauer*, contra *Heinen*.

Obj.

OBJ. Quod decreta judicialia non inania, sed cum effectu esse debeant. *L. 1. Rejud. L. 1. C. d. Exc. rei. jud. Mev. p. 3. dec. 16. n. 5. & p. 1. dec. 135. n. 1.*

RESP. Non sunt inania, sed effectum habent, nisi appareat ad falsa narrata sub- & obrepta esse.

Exc. (1) Si decretum illud per tacitam vel expressam ratihabitionem confirmetur. *Brumm. d. l. 4. n. 6.* tunc enim valet ex consensu partis. (2) Si prævia causæ cognitione decretum emanet, *tot. tit. & L. 5. C. Commutat. & L. 7. C. Sent. interl. d. l. 1. pr. Const. princ.* hoc enim vim sententiæ necessario habet, quia sententia nihil aliud est, quam causæ inter partes controversiæ decisio, *L. 1. L. 14. ff. rejud.* eademque hic ratio adest, ideo enim partes causam proponunt, ut iudex decernat, eoque quasi compromittunt & ex quasi contractu tenentur, *Conf. Mev. p. 2. d. 374.* ubi distinguit, an decretum cum causæ cognitione datum sit an non, illo casu mutari non posse ait, nisi interposita appellatione, hoc casu posse: Atque ita in Curia Halberstadiensi iudicatum in causa der Spiegelschen Erben, contra den Hof- und Landrath von Weltheim, an. 1707. item in causa Krösmann, contra Strübben, Mensis Jan. 1706. it. in causa Dppen, contra Schend. Ita quoque relatam ad Serenissimum Mensis Majo 1709. in causa des Filci zu Hohnstein, contra den Pastor Gollner.

Qv. IX. An decedendum appellationis sit utile, an continuum?

RESP. Ratione initii est utile; (1) quia non incipit currere, nisi a *Laut. pag* momento scientiæ, quo scil. quis scit sententiam latam esse, *L. 1. 725. verb. §. f. Quand. app.* Nec (2) quando Judicis copia non fuit, *L. 1. §. 7. inii uti- eod.* Idque (3) traditur in *L. 4. C. de Liberal. caus. C. 8. de Appell. in 6.*

OBST. *L. 1. §. 5. Quand. app.* ubi ex die sententiæ latæ currit tempus.

RESP. Exceptio statim subjungitur, nisi absens sit, & procuratorem non habuerit, *ibid. §. 7.*

OBST. *L. 1. §. f. Quand. appell. verb. difficile est, ut hic audiat.*

RESP. Loquitur de tali absente, qui procuratorem reliquit: nam non videtur absens vel ignorans, qui per procuratorem rem gerit & procurator debuit appellare, *d. l. 1. §. f.*

Xx xx 3

Qv. X.

Qv. X. Quisnam sententiam, in appellationis instantia latam, executioni mandare debeat, an Judex a quo, an Judex appellationis?

Lant pag.
727 verb.
hic tota
causa &c.

RESP. Vulgo distinguunt, an sit definitiva sententia, an interlocutoria; Illo casu semper Judici appellationis competere executionem, sive reformatoria sit, sive confirmatoria, ait Brunn, *Proc. c. 29. num. 105.* & Doctores apud *Mart. tit. 39. §. 1. n. 156.* per *Auth. Si quis litigantium. C. de Episc. aud. L. 32. §. 2. in f. C. de Apell. L. ult. in f. C. de Jud. Nov. 123. c. 21. O. C. P. 3. tit. 50. §. 5.* Hoc casu remitti semper executionem ad Judicem a quo, *Brunn. d. c. 29. n. 15.*

Verum hæc distinctio nulla ratione ex dicta *Nov. 123. c. 21.* & inde desumpta authentica probatur: Judex enim appellationis ibi exequitur, non quia definitiva est, nam æque de interlocutoria textus intelligi potest; sed quia Judex a quo est Episcopus, qui sententiam executioni mandare non potest, *dict. Nov. vid. Goth. ad. d. Auth. In L. 32. §. 2. in f. de Appell.* forma quidem judicii appellationis refertur, & statuitur, officiales Judicum judicata exequi debere, at hoc itidem de utrisque intelligi potest. In *L. f. in fin. C. de Jud.* plane de appellatione non queritur, sed de Judice arbitro, qui a se statuta executioni dare potest.

Putarem ergo, Jure Civili interlocutoriam quoque, & v. g. pœnam contumaciæ a Judice appellationis ad effectum deduci posse, propter generalitatem *d. l. 32. §. 2.* salva cæterum Judici a quo causæ, quæ ad eum remitti debet, cognitione.

At Jure Canonico dicunt, Jus Civile mutatum esse, & Judicem appellationis sententiæ reformatoriæ executionem suo Jure peragere posse, confirmatoriæ vero ad primum Judicem remittere debere, *Mart. d. l. n. 157. ibique Caeval. l. 2. qu. 617. n. 9.* ubi hanc communem ait, eamque probat ex *C. 59. X. d. Appell. & C. 61. vers. porro commonito &c. X. eod.* ibi: *appellationis causa coram Superiore probata. Superior suæ jurisdictionis officium exequatur, sed si appellans in ejus probatione defecerit, ad eum, a quo ipsum malitiose appellasse constiterit, remittatur.*

Atque hoc Jus Canonicum in foro nostro observari solet: ita enim in contradictorio definitiva reformata a Judice appellationis executioni ab hoc mandata est, licet Judex primæ instantiæ privative jurisdictionem habeat; in causa *Osthoff*, contra *Delium*, d. 27. Febr. 1706. atque ita quoque decretum d. 13. Jan. 1710. in causa des *Mathe*

Naths zu Harßleben, contra Balhorn. Neque id saltem in definitivis, sed & in interlocutoriis obtinet, imprimis, quia, reformata priori sententia, regulariter causa principalis quoque ejusque cognitio ad Judicem appellationis devolvitur.

At merito excipitur a regula hac (1) si causa levis, personæ miserabiles &c. sunt, tunc ultro Judex appellationis, ut sumtibus pareat, committere Judici a quo executionem solet: atque id factum in causa des Naths zu Harßleben, contra Balhorn, d. 13. Jan. 1710.

(2) Si appellatio deserta, vel non devoluta pronuncietur: hoc ipso enim prior sententia pro rejudicata declaratur, taciteque confirmatur, C. 26. X. de Appell. Mev. P. 4. d. 349. Mart. d. l. num. 156.

(3) Causæ criminalis executio semper remittitur, ut exemplum pœnæ in loco exstet, Brunn. d. c. 29. n. 105.

Sed & (4) si Judex inferior morosus sit in exequenda sententia confirmata, Superior executionem peragere potest, atque ita decretum in causa Niebecker, contra den Juden Abraham.

Qv. XI. An terminus probatorius currere incipiat a tempore remissorum actorum, an vero a tempore judicati?

RESP. Currere incipit a tempore judicati, adeoque vel ubi decendium elapsum est, vel ex quo partes intra decendium decretum aut sententiam approbaverunt. Si vero appellatum est, cessat cursus, usque dum super appellatione pronunciatum & præterea decendium elapsum sit: de quo late Martin. Proc. Sax. tit. 29. §. 1. n. 43. & seq.

At quæritur, an, prætextu actorum nondum remissorum cursus termini probatorii suspendatur? Distinguunt Dd. an remissio actorum in sententia contineatur, an non: Et priori casu terminum probatorium currere a die judicati ajunt, non posteriori: Quod verum est: (1) quia inter omnes constat, judicatum fieri, etsi acta non remittantur, at terminus probatorius a die judicati incipit: (2) quia pronunciata sententia & remissione decreta statim ac in rem judicatem abiit, officium judicis secundæ instantiæ finitum est, & inhibitiō priori judici facta desinit, adeoque si fides judici sit rei ita decisa, procedere in causa potest: Unde (3) juramentum sententia injunctum intra fatale a die judicati præstari debet, etsi non remissus actus; idem quoque in alijs probationum generibus obtinet.

As-

Atque ita (4) rem decidunt *Martin. Proc. d. l. n. 347. sq. ibique Finkelth. Obs. 7. per tot. Carpz. Jpr. for. p. 1. Const. 1. def. 11. per tot. Et in proc. tit. 13. art. 1. n. 61. Schwendend. ad. proc. Fibig. p. 1. c. 2. m. 3. §. 15. n. 298. Bornius ad univ. jur. jud. Disp. 1. th. 51. tit. 9. Ziegler, ad Ord. Sax. tit. 20. §. 1. verb. seine Krafft erreicher.*

Neque OBSTAT (1) jurisdictionem inferioris judicis non nisi per expressam & realem remissionem reviviscere. *Berl. p. 1. dec. 99. per tot. Gail L. 1. O. 131. n. 4.* Adeoque nec terminum probatorium ante currere.

RESP. (α) Sufficit si verbis in ipsa sententia remissio fiat *per c. 59. X. de appell. (β)* non video ad inchoandam probationem acta præcise necessaria esse, quia sua quisque privata acta vel habet, vel habere debet, ex quibus articulos formare potest. Sed & si (γ) actorum inspectionem necessariam putet, ideo dilationem petere & remissionem actorum urgere deberet; accedit (δ) quod alias terminus illi probatorius nunquam certus futurus esset, quia termino judicati sublato, dubium existeret, an terminus probatorius currere incipiat a die petitionis, an a die decretæ remissionis, an a die receptorum a iudice prioris instantiæ actorum, an a die quo id partibus innotuit &c. Adeoque cum (ε) hæc sententia tendat ad finiendas lites, ea potius amplectenda est.

OBSTAT. (2) Actis nondum remissis, partem articulos probatoriales formare non posse, nec iudicem aliquid decernere.

RESP. Utrumque falsum; nam articuli æque ex privatis actis formari possunt, & iudex etiam non inspectis actis testes citare, eorumque depositionem notare ac rotulum publicare potest: sed & dictum jam est, partem dilationem petere debere.

OBSTAT (3) Maximum esse probationis favorem.

RESP. Sed major favor est, & magis interest reipublicæ, ne lites sint immortales,

Equidem pro mitiori sententia pronunciavit Summum Tribunal Berolinense d. 13. Febr. 1725. in causa v. Plotzen contra Fleming, tum quia lex dubia est, tum quia inter eos, quibus probatio incumberebat, minores existerant.

NOT. Disputare solent partes, quisnam procurare remissionem actorum, & cuius sumtibus ea fieri debeat: in ante allegata causa condemnatus contendebat victori id incumbere, quia probatio ei injuncta esset, victor e contrario allegabat alterum appellasse, & ideo ejus officium esse acta ad iudicem prioris instantiæ remittendi, quod & verum & a Dominis probatum fuit.

Qv. XII.

Qv. XII. *An contumacia procuratoris noceat domino?*

AFFIRMATUR: Vide late *supr. L. 3. t. 3. qu. 13.* Nam sibi imputet, *Laut pag. quod diligentiorē procuratorem non elegerit, L. 23. inf. de Min. 728. verb. L. 7. inf. ff. de Inst. abt. Carpz. P. 1. c. 1. d. 22. Mev. P. 3. d. 29. Et ad procuratoris Sc. Jus Lub. L. 5. t. 2. art. 6. n. 10.*

Exceptiones vidimus *d. qu. 13.* Sed & restitutio datur domino, si procurator solvendo non sit, *dict. tit. 3. qu. 14.*

Qv. XIII. *An temerarius litigator in expensas condemnari debeat.*

RESP. Inter pœnas temere litigantium refertur, quod victus victori *Laut pag. expensas restituere teneatur. §. 1. Inst. de Pœn. tem. litig. l. 70. ff. judic. 728. verb. conde- mmatio in expensis.*

Regula hæc vera est (1) etsi victus pauper sit, quia paupertas facultatem calumniandi non concedit. *Mev. p. 5. dec. 30.* Atque ita Curia Halberstadiensis pronunciavit in causa Stempels, contra den Wattmeister Wigand, d. 14. Jun. 1694. Sed & sententia Erfurtenſium, quæ propter egestatem compenſavit expensas, reformata fuit a Marpurgensibus in causa Verends Erben, contra Holzapsel, d. 6. Apr. 1702. (2) Etsi inter cognatos lis fuerit. *Bodin. Disp. de expens. victi non præstandis th. 13. Klok. tom. 3. c. 132. n. 88. seq.* Sane nulla ratio dari potest, cur prætextu cognationis impune calumniari liceat. Atque ita neglecta opinione Carpzovii in *proc. tit. 24. art. 1. n. 65.* judicatum est in Curia Halberstadiensi in causa Hintsche, contra Gollh & Dolsin, d. 14. Apr. 1707. It. in causa Crasmer, contra Kochen, d. 8. Febr. 1700. (3) Etsi victus olim in Summariissimo obtinuerit. Nam Summariissimum nihil affert præjudicii causæ principali, *Plath. de jurej. in lit. §. 3. n. 35.* non ibi de justitia causæ vel possessionis quæritur, sed de solo actu possessionis sive justo, sive injusto, qui causam liti non dedit: Iniquissimum igitur foret, si, cum de injustitia causæ postea constet, eaque notoria sit, talis possessor pœnam temere litigantium evitare posset. Equidem negari nequit commuem Doctorum sententiam esse contrariam. Vide *Carpz. L. 1. tit. 2. Resp. 18. ibique late Dd. Martin. tit. 36. §. 1. n. 129. Nicol. de proc. p. 2. c. 17. n. 17.* At rationes eorum non tanti sunt, ut me ad consensum movere possint.

Non enim OBSTAT (1) quod ad restitutionem expensarum non
Cocc. J. C. P. II. *Ty yy* tenea-

teneatur vicus, si justam litigandi causam habuerit; justam autem causam possessoris esse, vel exinde apparere, quia actore non probante reus absolvitur, *Carpz. de Resp. 18. n. 4.*

RESP. Nos loquimur de casu, ubi actor probat alterum non tantum injuria possidere, sed & calumniose litem suscepisse, quo casu pro temere litigante habetur eoque expensas solvit.

OBSTAT (2) Quod is, qui Autore Prætoris possidet, non sit temerarius litigator, *l. juste ff. de Acq. poss.*

RESP. Immo qui in Summariissimo obtinet, non possidet, sed saltem detinet, donec de possessione vera constet, adeoque judicium summariissimum est saltem præparatorium possessorii plenarii, *Carpz. proc. tit. 23. art. 1. n. 50.*

OBSTAT (3) Majorem esse favorem ejus, qui in possessorio obtinuit, quam ejus, qui postea in petitorio vincit. *Carpz. d. l. n. 9.*

RESP. Hoc est quod nego, nam is, qui in possessorio summariissimo obtinuit, ideo obtinuit, quia de jure & an calumniose rem detineat, non quærebatur, sed de solo facto possessionis, non veræ, sed improprie seu detentionis: Si igitur postea apparet injustam fuisse illam detentionem, & possessorem calumniose rem illam sibi arrogasse, non video æquitatem ullam, quæ pro temere litigante militet: Equidem allegat *Carpz. d. l. n. 9. brocardica, quod possessor plus juris habeat in retinendo quam actor in agendo, Et quod is, qui possessionem habet, dicatur habere jus in re:* Sed posterius notorie falsum est, prius autem male huc applicatur; quia potior causa est possessoris saltem ad eum effectum, ut liberetur ab onere probandi, non vero ut liberetur a restitutione expensarum, si postea apparet eum calumniose possidere.

Atque pro hac sententia in Curia Halberstadiensis judicatum, & vicus, qui in summariissimo obtinuit, in expensas condemnatus est, in causa *Holskapsel, contra Jansen, d. 13. Mart. 1704.* Unde etiam plerumque expensæ solent in sententia reservari usque ad finem litis in causa principali, *Martin. d. l. n. 132.*

Ex quibus simul apparet, quod talis possessor fructus perceptos omnino restituere teneatur, quicquid dissentiat *Carpz. d. resp. 81. n. 1. Et 2.* quia æquitati naturali repugnat aliquem locupletiosem fieri ex re aliena: Neque allegari potest, possessorem bonæ fidei fructus suos facere. Nam hoc verum non est; Non quilibet bonæ fidei possessor fructus perceptos suos facit, sed ille tantum, qui titulo domini translativo possidet, de quo late actum est supra *tit. de Rei vind. q. 8.*

Re-

Regula ante allegata (4) vera est & temere litigans expensas litis solvit, etsi victus aut communem opinionem aut responsum Doctoris seu Facultatis Juridicæ pro se habeat, modo temeritas notoria sit. *Mart. d. l. n. 93. Et seq.*

Qv. XIV. *Quidnam circa moderationem expensarum observandum?*

RESP. Expensæ non simpliciter debentur victori, nec in infinitum hic illas petere potest, sed semper arbitrio boni viri moderari debent, de quo vide late *Gail. l. 1. O. 151. Berl. p. 1. c. 78. Carpz. p. 1. conf. 31. per tot. Mart. proces. tit. 36. §. 1.* Etsi forte victus in chirographo jurato promiserit, daß auf nicht erfolgte Bezahlung der Debitor alle Unkosten ohne moderation, und wie solche der actor specificiren würde, bezahlen wolle: *Lynck. in l. 51. C. episc. Et Cler. aliique Dd. apud Berl. d. l. n. 77.* quia omne juramentum tacitam in se habet conditionem, si æque juratum fuerit, alias enim res reducitur ad arbitrium boni viri *l. 31. ff. oper. lib. 1. 3. C. dot. prom. Dd. apud Berlich. d. l. n. 80.* quicquid dissentiat *Berlichius d. l. n. 77.* Quid si victor se ad jurandum offerat, se tantum expendisse? Equidem praxi Juris Saxonici expensæ tunc absque moderatione refundi debent. *Berl. d. l. n. 77.* at neque tunc arbitrium judicis excludi puto.

Cæterum distinguuntur expensæ in *judiciales & extrajudiciales.* **JUDICIALES** late recenset, *Gail. l. 1. O. 151.* atque huc etiam pertinent, das Stempel-Papier, Botzen-Lohn, oder Insinuation-Gebühren, Transmissions-Kosten: item sumtus in ipso moderationis termino adhibendi, v. g. pro sententia moderatoria, qui etiam sententia publicata adhuc peti possunt: (Dissentit *Berl. d. c. 78. n. 95.* qui putat hos non deberi, si in specificatione hos futuros sumtus non expresserit, quia tandem litium finis esse debet). Hæ expensæ judiciales absque moderatione debentur. Atque hinc in Curia Halberstadiensis formula sententiæ hæc esse solet.

Daß liquidate die gerichtliche Kosten, so viel deren durch des Secretarii Hand belegt werden können, für voll zu entrichten schuldig sey.

EXTRAJUDICIALES sunt, ubi certum quantum lege non est definitum; huc pertinent die Advocatur-Gebühren, quæ restitui a victo debent.

Ty yy 2,

debent, licet victor ipse Advocatus suæ causæ fuerit, nam (1) operam hanc ob calumniam victi adhibere debuit, quod gratis facere non tenetur; forte enim utilius id tempus adhiberi potuisset. (2) si ipse peritiam non habuisset, alium advocatum adhibere, eique precium operæ solvere debuisset *l. 15. C. Judic. mea igitur peritia alterius calumniæ patrocinari non debet.* Idque (3) ita statuit *Bover. in singularibus. verb. expensæ. n. 9.* ac pro ea opinione judicatum est in Curia Halberstadiensi in causa Wippermann, c. Posewitz, An. 1709. Quicquid dissentiat *Berl. d. c. 78. n. 51. ibique late Dd.*

Expensarum numero non habentur (1) Arrha, *Gail. d. l. n. 1. seqq.* (2) Reise-Kosten, si advocatum habuerit, nec præsentia victoris præeise necessaria sit; uti Curia Halberstadiensis pronunciavit in causa Kirchhof, c. den-Magistrat-Hehrenburg, An. 1709. & in causa Posewitz, contra Wippermann, an 1709. *Conf. Berl. p. 1. c. 78. n. 45. junct. n. 74.* (3) opera curatoris minoris, nam lex hoc onus defert; ita judicatum in causa Wolframsdorf c. Rölling. (4) Si advocatus victoris petit dilationes, (5) si victor per nuncios ipsi reo absentis mandata insinuat, quæ sine impensis advocato præsentis insinuare potuit, *in eadem causa.*

Olim jurare tenebatur victor ante moderationem, *l. 15. C. jud. postea* receptum fuit, ut prius taxentur expensæ & tunc juretur, *Nov. 82. c. 10. Auth. post jurjurandum C. de jud. Berl. p. 1. c. 78. n. 67.* Hodie id plane obsolevit; si tamen judex arbitretur id necessarium esse, pars detractare non poterit. Atque ita in Camera Imperiali in gravioribus causis hodieque id exigitur. *Gail. L. 1. O. 151. n. 12.* In terris Borussiae id plane locum non habet.

Contra sententiam moderatoriam non datur remedium suspensivum: idque in praxi Camerae Electoralis notissimum est. Equidem in Curia Halberstadiensi ob enormissimam moderationem appellatio admissa fuit in causa *Meiendorfscher Erben, c. Marenholtz.* Verum casus ibi fuit, ubi varii fuere processus inter partes, & victor omnium processuum expensas petiit, & ideo appellatum est. Cæterum communiter statuunt appellationi locum esse, *Berl. d. c. 78. n. 94. ibique late Dd. Carpz. p. 1. c. 31. def. 18.*

DE JURE FISCO,

Qv. I. *An fiscus actionem habeat contra debitoris sui debitores?*

Equidem regulariter actio creditori contra debitoris sui debitores non datur, sed speciale est in fisco: cujus rei rationem exposui *Laut pag. 730. verb. contra debitoris &c.*
supr. tit. de Obl. & act. qu. 1.

Qv. II. *An inter privilegia fisci quoque sit, quod non litiget, nisi in possessionem missus?*

Equidem insignis haecenus abusus invaluit, ut Principi seu fisco facultas concessa a Doctoribus fuerit, possessionem arripiendi, adversariumque deiciendi &c. adeo, ut nec manutenendum turbatum putent, nisi simul titulum suum alleget. Unde flosculi illi, Principem in his, quæ ei tanquam Principi competunt, non litigare sine possessione, *Stryk Disp. de Necess. ed. tit. poss. c. 4. n. 38.* & turbatum contra Principem, pro quo præsumtio Juris militat, non esse manutenendum, *Stryk. d. c. 4. n. 32. & seq.*

At, si dicendum, quod res est, perniciofa, & naturæ ac rationi quam maxime contraria hæc sententia videtur. Tuto, nos asserimus, fiscum, qui turbat Nobilem vel venatione, vel in jurisdictione, prohiberi, & Nobilem v. g. turbatum in possessione manuteneri debere: quicquid dissentiat *Dn. Stryk. d. c. 4. n. 4. 5. 6. 32. & seq.* Idque probatur (1) ex naturali ratione; dum enim Princeps negat, possessionem justam esse, possessor vero affirmat, tertius aliquis esse debet, qui de hac lite judicium ferat, qua lite pendente, omnia in statu, in quo sunt, relinqui debent. Atque hoc (2) disertis verbis ita traditur *L. 7. C. de Jure fisci.* *ibi: defensionis facultas danda est his, quibus aliquam inquietudinem infert fiscus: cum facultates eorundem adhuc controversia pendente inquietari describique, fas non sit: ubi ergo controversia exstiterit, fisco alicujus patrimonium vindicante, apud eum omnibus facultatibus constitutis cognitio ventiletur.* Et cum (3) in dicta *Lege* saltem excipiantur cæsariani ob præsumtam eorum fraudem, hæc exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Sed & (4) Imperatores rescripsere, officiales eorum non nisi juxta Legum ordinem excipere, vel actiones intentare debere, *L. un. C. de Cond. & proc.* Neque (5) ratio ulla dari potest, cur

Ty 3

Prin-